

1. NIVELL CONTEXTUAL

TÍTOL	<i>Ripetere il bosco (Repetir el bosc)</i>
AUTOR	Giuseppe Penone (Garessio, Itàlia, 1947)
ANY	1969 (fins l'any 1997 realitza variacions sobre el mateix tema)
DIMENSIONS	Variables
TÈCNICA	Talla de fusta
LOCALITZACIÓ DE L'OBRA	Les múltiples variacions sobre el tema s'han instal·lat en diferents museus del món: Stedelijk Museum, Amsterdam, 1980; Toyota Municipal Museum of Art, Toyota, 1997; Kunstmuseum, Bonn, 1997, etc.
DADES BIOGRÀFIQUES RELLEVANTS	<p>Fill de camperols, Giuseppe Penone va néixer a Garessio, una petita població del Piemont, on va passar la infantesa enmig de camps de conreu i boscos immensos. El seu avi matern era escultor, tot i que no en vivia. El seu germà gran, que tenia tres anys més que ell, feia també escultura figurativa.</p> <p>Després d'estudiar comptabilitat a Mondovi, es va matricular en una escola de Belles Arts. Amb poc més de vint anys, va començar a treballar amb els materials que coneixia millor: el tronc i l'escorça dels arbres, els boscos i les pedres, els estanys i els rius, tot buscant la simbiosi entre la natura i el cos humà. Va començar a donar classes molt aviat, als vint-i-tres anys, al liceu artístic de Gènova, per guanyar diners i no haver de dependre de les galeries.</p> <p>Al llarg dels anys, l'obra de Penone ha anat evolucionant des de les primeres accions als seus boscos natal, documentades amb textos i fotografies, fins a l'escultura, la instal·lació o el dibuix, en una recerca al voltant de l'atzar, la memòria i el pas del temps.</p>
CONTEXT HISTÒRICO-ARTÍSTIC	<p>La seva educació i formació van coincidir amb els canvis socials de la Itàlia dels anys 50, que va substituir l'economia i la cultura agràries per una cultura de tipus industrial.</p> <p>L'artista es va donar a conèixer, durant la dècada dels seixanta, amb els artistes <i>povera</i>. El crític i teòric italià Germano Celant va reunir sota aquest distintiu artistes com Mario Merz, Michelangelo Pistoletto o Jannis Kounellis, tot considerant l'enfocament anticomercial de les seves activitats artístiques com a efimer, trivial i antiformal. En lloc d'oferir una obra acabada, aquest artistes optaven per oferir el procés mentre tenia lloc. Encara que era quasi simultani a l'art Pop, l'art <i>povera</i> s'hi oposava en les premisses: renegava del mercat, les estridències i la cultura de masses, per endinsar-se de ple en la natura. L'art <i>povera</i>, a l'igual que Penone, parteix de qüestions filosòfiques sobre el concepte d'art, la relació entre l'art i la vida, així com la relació entre cultura i natura.</p> <p>Tot i que al començament Penone exposa les obres amb els artistes <i>povera</i>, el seu discurs manté sempre un caràcter propi. El seu camp d'investigació és l'ésser humà com a part integrant de la natura, els seus gestos més elementals i les empremtes que va deixant. Al contrari dels artistes de l'art <i>povera</i>, que substitueixen el cos per l'artifici i l'hàbitat, i diferenciant-se totalment dels artistes que retornen al cos per mitjà de la <i>performance</i>, ell</p>

	manté el vincle amb l'escultura i el cos, però sense recórrer a l'imaginari tradicional.
--	--

2. NIVELL FORMAL

DESCRIPCIÓ	Conjunt d'arbres esculpits a partir de bigues de fusta i disposats de diferents maneres, segons la instal·lació.
PAPER DE L'AUTOR	<p>L'arbre perd la seva forma, la seva individualitat en convertir-se en biga de fusta i és feina de l'escultor restituir la idea de vida, la seva aparença original. Un cop tallada la forma, Penone col·loca els arbres en diferents posicions: verticals, inclinats o estirats a terra.</p> <p>Un dels relats favorits de Penone conta la història d'un emperador japonès a qui van regalar un instrument de corda molt valuós, fabricat amb fusta de cedre. Ningú no s'atrevia a tocar-lo, fins que va arribar a la cort un home que el va agafar, va acaronar la fusta i va començar a puntejar les cordes mentre explicava a l'instrument la història del cedre amb què havia estat fabricat. L'emperador es va quedar extasiat amb aquella música. Penone fa servir un procediment similar amb la gúbia, quan "explica" als seus arbres en forma de bigues la seva pròpia història i els restitueix la forma original.</p> <p>La primera biga tallada en forma d'arbre data de 1969, quan l'artista tenia 22 anys d'edat. En aquesta ocasió, Penone, després de comptar tots els anells concèntrics que marcaven les etapes de creixement de l'arbre ressalta, com si d'un autoretrat es tractés, el vintè segon any.</p>

3. NIVELL INTERPRETATIU

ELS MATERIALS	<p>L'artista, en treballar el tema dels arbres a partir de bigues de fusta, fa referència al paisatge del qual prové: els boscos dels Alps, prop de Gressio, la seva ciutat natal.</p> <p>El seu avi i el seu germà gran eren escultors. En aquesta obra, Penone utilitza eines de fuster per desenvolupar un procés escultòric amb el qual rescata la memòria del material.</p>
LES FORMES	<p>Es tracta de rescatar la forma original de l'arbre. L'artista posarà en escena aquest descobriment de maneres diferents, conservant en un primer moment el context de la biga com a base, i després, a partir dels anys vuitanta, separant totalment les capes del tronc i aixecant l'arbre en l'espai, però conservant intacta la part extrema de la biga perquè serveixi de peanya natural de l'obra erigida.</p> <p>Els arbres molt grans es desdoblen en dues parts, la superior i la inferior, presentades en una simetria invertida a causa de les peanyes, constituïdes pels dos extrems oposats del tronc. Alguns són immensos, com l'arbre de 12 metres que instal·la a l'espai central del Museu Guggenheim el 1982. En altres casos, els anells de l'arbre se separen seguint un moviment en espiral, impulsant una torsió a la forma general, que adquireix llavors l'aspecte de cargol. Finalment, els anys noranta, uns arbres de grans dimensions recuperats d'una tempesta, sencers i sense forma de biga, són travessats d'un cantó a l'altre per una finestra que esventra l'arbre però en salvaguarda el cor, un doble minúscul de si mateix inscrit al seu interior. A partir del</p>

	<p>mateix procediment, l'artista explora diferents formes, així com diferents possibilitats d'exposició.</p> <p>Rares vegades mostra els arbres sols, sinó que els presenta sobretot organitzats en sèries articulades en l'espai: inclinats de diferents maneres contra la paret o bé drets sobre les seves bases.</p>
CONSIDERACIONS DE L'AUTOR	<p><i>Durant el mes de maig de 1969 vaig penetrar en el bosc i vaig començar un camí en el temps lent, reflexiu i sorprès, atent a cada petita forma tancada en la fluida fusta. Llavors, aquesta catedral va sorgir del món mut de la matèria per endinsar-se en el món de l'escultura i de l'ús poètic d'allò real.</i></p> <p>Giuseppe Penone: <i>Texts</i>, 1969, citat al catàleg del Carré d'Art, Nîmes, 1997, pàg. 46 i recollit al catàleg Giuseppe Penone, 1968-1998, Centro Galego de Arte Contemporànea, del 22 de gener al 4 d'abril de 1999, Xunta de Galícia, pàg. 59-60.</p> <p><i>Veure, sentir, tocar, esgarrapar, tallar l'arbre, mesurar el seu temps de creixement, tocar i allunyar-se, posar i treure de l'arbre que conserva les empremtes i identifica l'estirp familiar, és exercici d'escultura. L'arbre com a centre de l'espai, dona un sentit a la idea de construcció circular i s'identifica totalment amb una idea de centre.</i></p> <p>Text de Giuseppe Penone procedent del seu llibre <i>Respirar l'ombra</i>, escrit entre 1967 i 1998. El fragment és recollit pel catàleg de l'exposició Giuseppe Penone, 1968-1998, Centro Galego de Arte Contemporànea, del 22 de gener al 4 d'abril de 1999, pàg. 12.</p> <p><i>Vaig continuar treballant amb els arbres perquè la meua idea era tornar a la forma primitiva del bosc: una idea sobre la qual vaig treballar durant molt de temps. Per mi, no era la repetició del mateix treball: cada arbre té la seva pròpia forma, una longitud diferent... Volia reunir-los tots posteriorment en un mateix espai, com si es tractés d'una instal·lació, titulada <i>Repetir el bosc</i>.</i></p> <p>Fragment de l'entrevista realitzada per Catherine Grenier i publicada al catàleg de l'exposició Giuseppe Penone, Centre Pompidou, París, del 21 d'abril al 23 d'agost de 2004 i CaixaForum, Fundació <i>La Caixa</i>, Barcelona, de l'1 d'octubre de 2004 al 16 de gener de 2005, pàg. 145.</p>
CONSIDERACIONS CRÍTiques	<p><i>Els arbres escorçats recordaven directament la pràctica de l'extracció: l'artista treia una forma de la matèria inerta, no en el sentit tradicional de l'escultor que imprimeix una forma a la massa treballada, sinó en el sentit del paleontòleg, que desincrusta un fòssil.</i></p> <p>Catherine Grenier, fragment del catàleg Giuseppe Penone, Centre Pompidou, París, del 21 d'abril al 23 d'agost de 2004 i CaixaForum, Fundació <i>La Caixa</i>, Barcelona, de l'1 d'octubre de 2004 al 16 de gener de 2005, pàg. 36.</p>

4. RECURSOS

ON LINE	<p>http://www.centrepompidou.fr/education/ressources/ENS-penone/penone.html</p> <p>Dossier pedagògic del Centre Pompidou entorn a l'exposició <i>Giuseppe Penone, retrospectiva</i>, realitzada del 21 d'abril al 23 d'agost de 2004.</p> <p>http://www.scultura-italiana.com/Biografie/Penone.htm</p> <p>Recorregut per la producció artística de Giuseppe Penone amb una galeria</p>
---------	---

	<p>d'imatges sobre la seva obra.</p> <p>http://www.transversalia.net/</p> <p>Aquest és un entorn virtual per a l'educació en valors a través de l'art contemporani. Ofereix una unitat didàctica anomenada <i>Huellas en la naturaleza</i>, que pretén crear un espai de reflexió a l'aula entorn a l'impacte medioambiental de les accions i construccions humanes mitjançant el comentari d'obres d'artistes compromesos com Penone.</p>
BIBLIOGRAFIA	<p>Giuseppe Penone, 1968-1998, Centro Galego de Arte Contemporànea, del 22 de gener al 4 d'abril de 1999, Xunta de Galícia, amb textos de Miguel Fernández-Cid, Daniel Soutif, Doris von Drathen, Guy Tosatto, Giorgio Verzotti i Giuseppe Penone.</p> <p>Giuseppe Penone, Centre Pompidou, París, del 21 d'abril al 23 d'agost de 2004 i CaixaForum, Fundació <i>La Caixa</i>, Barcelona, de l'1 d'octubre de 2004 al 16 de gener de 2005, amb textos de Catherine Grenier, Giuseppe Penone i Annalisa Rimmaudo.</p>
PROCEDÈNCIA DE LA IMATGE	Giuseppe Penone, 1968-1998 , Centro Galego de Arte Contemporànea, del 22 de gener al 4 d'abril de 1999, Xunta de Galícia.

5. APLICACIONS A L'AULA

PREGUNTES ESPECÍFIQUES DEL GUIÓ DE COMENTARI	<ul style="list-style-type: none"> - De quin material ha partit l'artista? - De totes les formes possibles que es poden esculpir a partir d'una biga de fusta, per què creus que Penone s'ha dedicat a extreure la forma d'un arbre? - Com arriba un arbre a convertir-se en biga? - Com se sap l'edat d'un arbre? - Quan Penone tenia 22 anys, es va interessar a esculpir una de les bigues justament a partir de l'anell núm. 22, per què creus que ho va fer?
CONCEPCIÓ DE L'OBRA ARTÍSTICA	<p>OBJECTIUS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reflexionar sobre les relacions actuals entre l'home i la natura. - Atendre els materials emprats i deixar que ens parlin. - Descobrir la potencialitat de l'art per indagar en el temps.
REALITZACIÓ DE L'OBRA	<p>PROCEDIMENTS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilització d'elements naturals com a material artístic. - Realització d'una instal·lació.